

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

Hvad mener ministeren om, at 70 timers kameraoptagelser, der dækker et område på 110 km² i Vejle Fjord, kun viser en enkelt fisk, og hvad mener ministeren om, at fiskene tilsyneladende er forsvundet fra vores indre og kystnære farvande? Hvad mener ministeren, at der skal gøres for at forbedre tilstanden? Der henvises til artiklen ”Kommunen trak et kamera på bunden af Vejle Fjord i 70 timer - De så kun én fisk”, politiken.dk, den 26. april 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Torsten Gejl (ALT).

Svar

Tak for samrådsspørgsmålet.

Da jeg blev miljøminister, blev jeg præsenteret for et kort, der viste vandmiljøtilstanden langs de danske kyster. Der var nærmest rødt hele vejen rundt, og det var naturligvis ikke rart at opdage, at det stod så alvorligt til. Og derfor var det heller ikke rart at se klippet fra Vejle fjord, hvor bunden ligner en ørken.

Tilstanden i de indre danske farvande er ikke god nok. Det gælder også for Vejle fjord. Ser vi på tilstandsvurderinger for de danske kystvande og fra Vejle Fjord, som er baseret på robuste data fra overvågningsprogrammet, NOVANA, er konklusionen, at fjorden er i ringe tilstand. Forudsætningerne for at ålegræsset kan gro, at fiskene kan trives, og at livet kan blomstre under havoverfladen, er der simpelthen ikke.

Alle undersøgelser peger på, at udvaskningen af næringsstoffer er den primære årsag til at livet, ikke kun i Vejle Fjord, men i alle de kystnære farvande er presset.

Vi skal derfor have stoppet den for høje udledning af næringsstoffer. Dernæst skal vi genoprette økosystemerne, så livet under havoverfladen kan vende

tilbage. Og så skal vi sørge for at vi i fremtiden beskytter vores sårbare havmiljø.

Derfor har et bredt flertal i Folketinget indgået en ambitiøs aftale om grøn omstilling af dansk landbrug. Med aftalen har vi skabt forudsætningerne for at reducere udledningen af kvælstof med 10.400 ton i 2027.

Regeringspartierne, Radikale Venstre, SF, Konservative, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Enhedslisten og Kristendemokraterne står bag aftalen, som er ved at blive implementeret.

Det er vigtigt, at vi får nedbragt udledningen af kvælstof til vores vandmiljø. Vi skal leve op til vandrammedirektivet som vi også har aftalt med regeringsgrundlaget. Vi skal have god økologisk tilstand i vandmiljøet.

Det får vi ikke fra den ene dag til den anden. Det er et langt sejt træk. Og der er mange indsatser på vejen derhen.

Initiativer i landbrugsaftalen

I landbrugsaftalen blev indsatsbehovet for kvælstof opgjort til pt. ca. 13.000 tons kvælstof i 2027. Indsatsbehovet er et udtryk for, hvor mange tons kvælstof, vi skal reducere med for at få god tilstand i de danske kystvande.

Med Landbrugsaftalen har vi i 2027 skabt forudsætninger for, at vi kan nå målet.

Dels har vi anvist en reduktion på 10.400 tons kvælstof gennem en række konkrete indsatser. Desuden har vi aftalt, at vi i 2023/2024 genbesøger aftalen og det resterende indsatsbehov.

Landbrugene laver kollektive og frivillige indsatser, som kan etableres med tilskud.

TALEPAPIR

Det kan for eksempel være kvælstof-vådområder, minivådområder, skovrejsning og lavbundsprojekter – som kan medvirke til at reducere kvælstofudledningen til vandmiljøet.

Tilsammen er det forudsat, at de kollektive virkemidler tilvejebringer en kvælstofreduktion på mindst 1.500 tons kvælstof årligt. Det har i øvrigt også en positiv klimaeffekt.

Med Landbrugsaftalen har vi også aftalt at indføre en miljøgaranti, der skal sikre, at vi når målet.

Det betyder, at hvis den aftalte reduktion via de frivillige, kollektive virkemidler ikke kan indfries, så gennemføres reduktionen via yderligere regulering med compensation.

Ud over de kollektive virkemidler, har vi målrettet regulering, som sikrer såning af bl.a. efterafgrøder, der effektivt kan optage kvælstof, så det ikke udvaskes til vandmiljøet.

Med målrettet regulering leveres 6.500 tons årligt fra 2027.

Endelig medfører reformen af EU fælles landbrugspolitik og øvrige indsatser en yderligere reduktion på samlet 2.400 tons kvælstofreduktion.

Disse indsatser skal altså samlet sikre forudsætningerne for en kvælstofreduktion på 10.400 tons i 2027.

Derudover har vi med landbrugsaftalen besluttet en række udviklingsinitiativer, der skal bidrage med mere viden til området.

Både indsatser, der skal belyse og forbedre det faglige grundlag. Og projekter, der forhåbentligt kan bidrage med nye løsninger.

Og vi har med Finansministeriet for bordenden igangsat en Second Opinion, som kan lede til en justering af indsatsbehovet.

Der laves også spildevandsindsatser, der bidrager til reduktion af udledningen af kvælstof. Og vi fortsætter med at se på udledningen af spildevand.

Derfor har vi med regeringsgrundlaget aftalt, at det skal identificeres, hvor det vil give bedst miljømæssig effekt at investere i udvidelsen af kapaciteten af renselanlæg, så større vandmængder bedre håndteres og antallet af overløb nedbringes.

Vejle Fjord

Vejle fjord er i ringe økologisk tilstand. Det betyder, at der brug for handling, for at vende skuden og få tilstanden i fjorden gjort bedre.

Med de kommende vandområdeplaner nedbringes udledningen af næringsstoffer til fjorden, så livet i fjorden vender tilbage.

Vi har blandt andet igangsat et udviklings- og forskningsprojekt, hvor DTU Aqua undersøger om ålegræs kan fjerne kvælstof fra havmiljøet. Forskerne har plantet ålegræs på havbunden i bl.a. Vejle Fjord, så planternes optag af kvælstof- og fosfor kan måles.

Der er udplantet ålegræs på et areal svarende til 7 fodboldbaner i Vejle Fjord.

Udplantningen er sket af snorkeldykkere i læ af stenrev og på forskellige vanddybder. Projektet er samtidigt et naturgenopretningsprojekt, fordi ålegræs og tang er levesteder for både fisk og smådyr.

Vejle Kommune har desuden et stort projekt, som er støttet af Velux Fonden, under navnet "Sund Vejle Fjord", hvor der blandt andet udlægges stenrev. Der foregår et samarbejde om de to forskningsprojekter for at udnytte synergier.

Disse projekter bidrager helt konkret til genopretning af livet i Vejle Fjord.

Havplan

Det er ikke kun de kystnære områder, der har det skidt. Vores havmiljø er meget presset, og det er bydende nødvendigt, at vi får gjort en indsats for havmiljøet.

Jeg er derfor virkelig glad for, at der i dag er indgået en bred politisk aftale om havplanen, der indeholder flere gode initiativer ift. havmiljøet. Aftalen indeholder et konkret initiativ ift. fjorde. Med aftalen indføres et forbud mod fiskeri med bundsløbende redskaber i Flensborg Fjord, Vejle Fjord og Kalø Vig. Et forbud mod trawling i fjordene vil medvirke til, at havbunden får mere ro, hvilket giver bedre betingelser for, at naturen kan udvikle sig i en positiv retning.

Aftalen indeholder flere andre gode tiltag – blandt andet sikrer den også mere naturbeskyttelse på havet - 6 procent af det danske havareal bliver strengt beskyttet, og ambitionen er, at 10 procent vil være strengt beskyttet i 2030. Samlet set indgår der i havplanen 31,7 procent beskyttede områder på havet. Vi skal også på havet sørge for, at der er områder, hvor havnaturen kan få ro til at komme sig.

Andre steder kan vi aktivt gøre en indsats for at genoprette vores havnatur. Derfor er jeg også meget glad for, at vi sammen med partierne bag Grøn Fond netop i sidste uge blev enige om at oprette en havnaturfond, som også er et vigtigt skridt i retningen af at få skabt et bedre havmiljø i balance.

Afrunding

Vi skal passe på vores hav- og vandmiljø. Vand- og havmiljøet er et vigtigt levested for dyr og planter. Det skal fortsat være muligt for os og kommende generationer at bade, fiske og generelt nyde godt af Danmarks rige natur og kyststrækninger.

Vi skal derfor først og fremmest have stoppet den for høje udledningen af næringsstoffer til vores kystnære farvande. Det har vi en plan for.

Og så er der behov for at give naturen ro til at komme sig og udvikle sig i en positiv retning. Det er havplanen med til at sikre med beskyttede områder og forbud mod bundsløbende fiskeri i bl.a. Vejle Fjord.

Derefter skal vi genoprette økosystemerne under havets overflade. Det gør vi med lokale, konkrete projekter, hvor vi genopretter naturen. Blandt andet bliver der udplantet ålegræs og etableret stenrev, der skal sikre at livet kan vende tilbage. Det skal havfonden være med til at sikre.

Med Landbrugsaftalen, de kommende vandområdeplaner og aftalen om havplanen samt havfonden er vi godt på vej med at håndtere udfordringerne, ikke kun for Vejle Fjord, men for alle de indre danske farvande.

Tak for ordet.